

Sygn. akt II AKa 102/20

1.

2. WYROK

2.1. W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lipca 2020 r.

5. Sąd Apelacyjny w Szczecinie II Wydział Karny w składzie:

6. Przewodniczący: SSA Stanisław Kucharczyk

7. Sędziowie: SA Grzegorz Chojnowski

8. SO del. do SA Dorota Mazurek (spr.)

9. Protokolant: st. sekr. sądowy Karolina Pajewska

10. przy udziale prokuratora Prokuratury Okręgowej w Szczecinie Ilony Talar

11. po rozpoznaniu w dniu 2 lipca 2020 r. sprawy

12. A. K.

13. o odszkodowanie i zadośćuczynienie z ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, w związku ze stosowaniem tymczasowego aresztowania w okresie od dnia 22 lutego 1984 r. do dnia 25 lipca 1984 r. w sprawie o sygn. V K 623/84

14. na skutek apelacji wniesionych przez prokuratora i pełnomocnika wnioskodawcy

15. od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

16. z dnia 21 stycznia 2020 r. sygn. akt III Ko 226/19

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że orzeczoną tytułem zadośćuczynienia kwotę podwyższa do 100.000 (stu tysięcy) złotych;

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza na rzecz A. K. od Skarbu Państwa kwotę 240 (dwustu czterdziestu) złotych tytułem udziału pełnomocnika w postępowaniu odwoławczym;

IV. wydatkami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

SSO(del.) Dorota Mazurek SSA Stanisław Kucharczyk SSA Grzegorz Chojnowski

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE			
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 102/20	

Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	2	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		
1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji		
wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie w sprawie o sygn. III Ko 226/19 z dnia 21 stycznia 2020 roku		
1.2. Podmiot wnoszący apelację		
# oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego		
# oskarżyciel posiłkowy		
# oskarżyciel prywatny		
# obrońca		
# oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego		

# inny			
1.3. Granice zaskarżenia			
1.1.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.1.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany		

	w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu			
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia			
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia			
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka			
#	art. 439 k.p.k.			
#	brak zarzutów			
1.4. Wnioski				
#	uchylenie	#	zmiana	

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy				
1.5. Ustalenie faktów				
1.1.3. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.				
1.1.4. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				
1.6. Ocena dowodów				
1.1.5. Dowody będące podstawą ustalenia faktów				
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu		

1.1.6. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)			
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu	
3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków			
Lp.	Zarzut		
3.1.	apelacja pełnomocnika wnioskodawcy : zarzut w zakresie zadośćuczynienia 1. obraza prawa materialnego tj. art. 8 ust. 1 o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego Państwa Polskiego (tj. Dz. U. z 2018 roku , poz.2099)-zwana dalej "ustawą lutową w zw. z	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	

art. 445 § 1 i 2 k.c. poprzez ich błędne zastosowanie skutkujące uznaniem, że w okolicznościach niniejszej sprawy sumą odpowiednią zadośćuczynienia za krzywdę doznaną przez A. K. w związku ze stosowaniem tymczasowego aresztowania w okresie od 22 lutego 1984 roku do 25 lipca 1985 roku w sprawie V K 623/84 jest kwota w łącznej wysokości 75.000 złotych,

2. obraza prawa materialnego tj. art. 445 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 448 k.c. w z zb. z art. art. 8 ust. 1 o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego Państwa Polskiego (tj. Dz. U. z 2018 roku , poz.2099)- zwaną dalej "ustawą lutową poprzez ich błędną wykładnię i zasądzenie niewspółmiernie niskiej, w stosunku do rozmiaru krzywdy doznanej przez A. K. kwoty zadośćuczynienia, gdy całokształt okoliczności sprawy

tj. przyczyny zatrzymania, okoliczności pozbawienia wolności, warunki przebywania w izolacji, represje organów bezpieczeństwa mające na celu jej złamanie, wpływ izolacji na jej dalsze życie, a w szczególności doznanie stresu pourazowego, które to przesłanki przemawiają za zasądzeniem dalszej kwoty zadośćuczynienia;

w zakresie odsetek

1. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 481 § 1 k.c. poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie polegające na zasądzeniu odsetek ustawowych od chwili uprawomocnienia się wyroku, w miejsce odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, pomimo wyraźnego żądania wnioskodawczyni zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie za krzywdę doznaną.

Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Wywiedziona przez pełnomocnika wnioskodawczyni apelacja okazała się zasadna jedynie częściowo jako, że w istocie Sąd Okręgowy ustalając wysokość zadośćuczynienia choć wszystkie okoliczności wynikające z przeprowadzonych dowodów, trafnie ustalił (czego zresztą skarżąca nie zakwestionowała), to jednak miarkując na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego wysokość zadośćuczynienia, okolicznościom tym nie przydał należytej wagi, przez co kwota zadośćuczynienia nie była kwotą odpowiednią w rozumieniu art. 445 § 1 i 2 k.c. i art. 448 § 2 k.c., ale nie w takim stopniu, jak na to wskazuje skarżąca. Sąd Apelacyjny,		

akceptuje
ukształtowany w
judykaturze pogląd,
iż wysokość
zadośćuczynienia za
doznaną krzywdę,
przyznawanego na
podstawie art. 8
ust. 1 ustawy z
dnia 23 lutego 1991
r. o uznaniu za
nieważne orzeczeń
wydanych wobec
osób
represjonowanych
za działalność na
rzecz niepodległego
bytu Państwa
Polskiego
(Dz.U.2018.2099 j.t.
ze zm.), należy do
sfery swobodnego
uznania
sędziowskiego, co
implikuje
stwierdzenie, że
zarzut wadliwego
określenia
wysokości
zadośćuczynienia
może być
uwzględniony
jedynie w
sytuacjach, w
których przyznane
zadośćuczynienie w
sposób oczywisty
i rażący nie
odpowiada
relewantnym
okolicznościom,
występującym w
danej sprawie, a
kwota
zadośćuczynienia
jest niewspółmierne
do stopnia i
długotrwałości
cierpień doznanых
przez wnioskującego

o zadośćuczynienie.
Niewątpliwe zatem przy wykładni pojęcia „odpowiedniego” zadośćuczynienia, zawęża się możliwość skutecznego kwestionowania jego wysokości. Praktycznie rzecz ujmując, o naruszeniu zasad ustalania „odpowiedniego” zadośćuczynienia może świadczyć jedynie przyznanie zadośćuczynienia wręcz symbolicznego, zamiast relewantnej do okoliczności rekompensaty za doznaną krzywdę, bądź też kwoty wygórowanej, prowadzącej do niestosownego wzbogacenia się (zob. np. postanowienia SN: z 18.12.2012 r., III KK 275/12, LEX nr 1232288; z 17.10.2012 r., IV KK 206/12, LEX nr 1226738; z 01.03.2013 r., V KK 403/13, LEX nr 1308181; z 19.10.2010 r., II KK 196/10, OSNWSK 2010/1/1973; z 12.08.2008 r., V KK 45/08, LEX nr 438427; z 20.12.2006, IV KK 291/06, OSNWSK

2006/1/2548; z
27.07.2005 r., II
KK 54/05, LEX nr
152495; wyrok SN
z 03.07.2007 r., II
KK 321/06, LEX
nr 299187; wyroki
SA w Szczecinie:
z 08.11.2018 r.,
II AKa 154/18,
LEX nr 2668058;
z 19.12.2013 r., II
AKa 193/13, LEX nr
1409326).

W kontekście tych
orzeczeń, nie sposób
jednak uznać by
znaczna
dysproporcja
pomiędzy
oczekiwaniami
skarżącej, a kwotą
ustaloną przez Sąd,
nie uprawniała do
ingerencji

w jego wysokość,
w takim zakresie
w jakim ta
nieodpowiedniość
występuje. Sąd
odwoławczy
stwierdza, że
doszacowanie
okoliczności
związanych z
warunkami w jakich
przebywała
wnioskodawczyni, w
tym w początkowej
fazie izolacji, jak
i trwałych skutków
postaci stresu
pourazowego, jest
istotne z punktu
widzenia poczucia
sprawiedliwości
wnioskodawczyni.
Ich niewłaściwe

uwzględnienie
prowadziło bowiem
do wystąpienia
różnicy nie dającej
się zaakceptować.
Dlatego też, w ocenie
Sądu odwoławczego,
brak dostatecznego
uwzględnienia, tych
właśnie okoliczności
wskazujących, że
wnioskodawczyni
przebywała w
warunkach
szczególnie
urągających jej
godności, nakazywał
zwiększenie kwoty
zadośćuczynienia do
100.000 złotych.
Sąd odwoławczy
dostrzega, że
niedostateczne
uwzględnienie tylko
niektórych
okoliczności nie
zawsze może
prowadzić do
uznania, że kwota
jest nieodpowiednią.
Nie mniej w
niniejszej sprawie
konieczność
doszacowania
przywołanych
powyżej
okoliczności wynika
z ich szczególnego
charakteru.
Pozostałe
przywołane przez
skarżącą
okoliczności, jak
sposób
postępowania
organów
bezpieczeństwa
wobec
wnioskodawczyni
Sąd Okręgowy

uwzględnił należycie i zasadnie wskazał, że dalsze szkody poniesione w związku z koniecznością wyzbycia się majątku, wyjazdu na emigrację czy szkody zdrowotne, wynikające z wykonywania ciężkiej pracy fizycznej, zaniżenie świadczeń rentowych mogą być dochodzone na drodze procesu cywilnego. Są one bowiem nie tyle konsekwencją izolacji wnioskodawczyni, co jej dalszej działalności niepodległościowej.

Nie ma też racji autorka apelacji, że kwota zadośćuczynienia winna być ukształtowana na oczekiwany przez nią poziomie jako, że żądana kwota wskazuje, że skarżąca traktuje dochodzoną kwotę, nie jako zadośćuczynienie za doznane krzywdy, lecz sposób na osiągnięcie przez wnioskodawczynię bezpodstawnego wzbogacenia. Odwołanie się w skardze do rozstrzygnięć

zapadłych w innych sprawach, w sytuacji gdy miały one odmienny charakter nie może odnieść spodziewanego skutku. Kwoty zadośćuczynienia zasądzone w innych sprawach mogą stanowić jedynie wskazówkę dla sądu rozpoznającego daną sprawę (mieć charakter pomocniczy), natomiast orzeczenia te w żadnym stopniu sądu tego nie wiążą (zob. wyrok SN z 28.06.2005 r., I CK 7/05, LEX nr 153254; wyrok SN z 03.07.2007 r., II KK 321/06, LEX nr 299187; wyrok SA w Gdańsku z 29.01.2014 r., II AKa 1/14, LEX nr 1430706; wyrok SA w Katowicach z 25.05.2017 r., II AKa 141/17, LEX nr 2343430).

Nie było zatem trafne odwoływanie się przez autorkę apelacji do praktyki orzeczniczej, jako argumentu mającego rzekomo przemawiać za zasądzeniem zadośćuczynienia w oczekiwanej wysokości, z pominięciem indywidualnego

charakteru rozpoznawanej sprawy. Skarżąca zdaje się nie dostrzegać, że o „odpowiedności” zadośćuczynienia za doznaną krzywdę - w rozumieniu art. 445 k.c., decyduje sąd orzekający na podstawie zindywidualizowanych kryteriów, wynikających z materiału dowodowego danej sprawy. Wysokość zadośćuczynienia, które powinno być odpowiednie, wyznaczają przy tym dwie granice: mianowicie z jednej strony, musi ono przedstawiać wartość ekonomicznie odczuwalną, z drugiej zaś powinno być utrzymane w rozsądnych granicach. To obecnie podwyższone do kwoty 100.000 złotych zadośćuczynienie odpowiada, tak całości krzywdy doznanej przez pokrzywdzoną, jak i warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa w którym funkcjonuje i przez to staje się odpowiednie w rozumieniu art. 445

§ 1 i 2 k.c. tj. takie które złagodzi doznaną krzywdę, nie będąc źródłem wzbogacenia. Taka kwota niewątpliwie zrównoważy wnioskodawczyni negatywne przeżycia wiążące się nie tylko z samym faktem pozbawienia jej wolności, ale również konsekwencje do których doszło w wyniku owego pozbawienia wolności w tym pozostawanie przez nią w stresie pourazowym jako, że ma charakter zindywidualizowany. Myli się skarżąca, że zadośćuczynienie ma stanowić nagrodę za całokształt działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. W okolicznościach przedmiotowej sprawy jest ono ściśle związane z krzywdą jakiej doznała wnioskodawczyni. Zwięzłe przywołanie uwzględnionych okoliczności wynikające z obecnego sposobu redakcji uzasadnień, nie daje w żadnej mierze podstaw, że miało to wpływ na treść orzeczenia, a w szczególności na

dokonane zbadanie indywidualnych wpływów represji, które były zastosowane wobec wnioskodawczynie, w sposób wskazany w apelacji. Te okoliczności których Sąd niedoszacował, w szczególności związane z początkowym okresem izolacji i skutkami w sferze psychiki zostały w całości uwzględnione przez Sąd odwoławczy. Nie sposób zaś uznać za skarżącą, że władze komunistyczne poprzez izolację A. K. w okresie od 22 lutego 1984 roku do dnia 25 lipca 1985 roku i prowadzone wobec niej postępowanie, następnie umorzone, czy okresowy brak zatrudnienia i wywołany u niej stres pourazowy złamały wnioskodawczynię i by na tym etapie wpłynęły na jej decyzję co do wyjazdu z Polski. Jak wskazała sama wnioskodawczynie po opuszczeniu aresztu w dalszym ciągu prowadziła działalność niepodległościową k 366, podjęła pracę w uprzednim miejscu

zatrudnienia, a do USA wyjechała we wrześniu 1988 roku co było efektem tych dalszych perswazji ze strony aparatu bezpieczeństwa ówczesnego Państwa Polskiego i nie sposób uznać by pozostawały w bezpośrednim związku przyczynowym z pobytem A. K. w izolacji więziennej w analizowanym okresie.

W konsekwencji po uwzględnieniu powyżej wskazanych okoliczności kwota 100.000 złotych w swoim całości kształcie uwzględnia wszystkie krzywdy doznane przez wnioskodawczynię i w ocenie Sądu Apelacyjnego w pełni rekompensuje poniesione przez nią w wyniku pozbawienia wolności krzywdy.

Odnosząc się do zarzutu obrazy art. 481 § 1 i 2 k.c. stwierdzić należy, że jest on bezpodstawny. Co prawda Sąd Okręgowy przywołał w uzasadnieniu orzeczenia art. 481 k.c. nie mniej w treści wyroku trafnie określił

rodzaj odsetek
należnych
wnioskodawczyni.
Nie kwestionując
tego, że
wnioskodawczyni
należą się odsetki za
opóźnienie
świadczenia,
wskazać należy,
że dotyczą one
świadczenia
wymagalnego, a
świadczenie tak o
odszkodowanie jak
i zadośćuczynienie,
staje się wymagalne
dopiero z
momentem
uprawomocnienia
się orzeczenia
zasądającego. Do
czasu wydania przez
sąd prawomocnego
orzeczenia odsetki
nie przysługują.
Odsetki od sumy
pieniężnej
stanowiącej tak
odszkodowanie, jak
i zadośćuczynienie
są wynagrodzeniem
za opóźnienie w
zapłacie sumy
pieniężnej, która
jest wymagalna
i dlatego odsetki
przysługują od dnia
uprawomocnienia
się wyroku.
Świadczenia
przyznawane przez
sądy w oparciu
o rozdział 58
k.p.k. mają - jak
już wspomniano -
charakter cywilny,
a zatem sąd
karny zobligowany
jest także zasądzić

ustawowe odsetki od zasądzonych kwot, o ile oczywiście osoba uprawniona złoży w tym względzie odpowiednie żądanie. Chwilą, od której powinny być naliczane odsetki, jest uprawomocnienie się wyroku, gdyż dopiero wtedy roszczenie o zapłatę staje się wymagalne. Reguła z art. 481 k.c. nie ma zastosowania w orzekaniu o odsetkach od odszkodowania i zadośćuczynienia w niniejszej sprawie Skarb Państwa (dłużnik) nie może być w zwłoce do chwili wydania prawomocnego orzeczenia, w którym kwota odszkodowania i zadośćuczynienia zostanie oznaczona, bo do tej pory nie wie jaką kwotę powinien uiścić. Wiedzę tę zyskuje z momentem wydania prawomocnego orzeczenia i dopiero od tego momentu należne są odsetki za okres opóźnienia. Stanowisko takie zostało wyrażone wielokrotnie przez Sądy orzekające w przedmiocie odpowiedzialności Skarbu Państwa za opóźnienie w

wypłacie
odszkodowania i
zadośćuczynienia i
każdorazowo
wskazywano w nich,
że dopiero
orzeczenie sądowe
określające kwotę
zadośćuczynienia
lub odszkodowania
daje
poszkodowanemu
wierzycielowi prawo
żądania ich wypłaty
z odsetkami od
uprawomocnienia
się orzeczenia.
Pełnomocnik
wnioskodawcy nie
przedstawił
argumentów
podważających
poglądy zawarte w
orzeczeniach Sądu
Najwyższego (min.
postanowienie Sądu
Najwyższego- Izba
Karna z dnia
15 marca 2018
roku II KK
88/18, w wyrokach
Sądu Apelacyjnego
w Warszawie w
sprawach II AKa
422/17, II AKa
193/18, jak i
w wyroku Sądu
Apelacyjnego w
Szczecinie z dnia
7 marca 2019
roku sygn. akt
II AKa17/19, czy
wcześniejszych Sądu
Apelacyjnego w
Gdańsku z dnia
14 maja 2015
roku II AKa148/15,
czy wreszcie wobec
treści zawartych
w Uchwale Sądu

Najwyższego z dnia 10 grudnia 1991 roku I KZP odnoszącej się wprost do roszczeń z art. 8 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, której treść nie uległa dezaktualizacji, zwłaszcza w zakresie wskazania, że z właściwości zobowiązania Skarbu Państwa do wypłaty odszkodowania i zadośćuczynienia przewidzianego w rozdziale 50 i przepisie art. 8 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku wynika, że terminem spełnienia świadczenia – art. 455 k.c. jest uprawomocnienie się orzeczenia zasądającego odszkodowanie czy zadośćuczynienie. Należy też mieć na względzie, że do wykonania orzeczeń wydanych w postępowaniu przewidzianym w Rozdziale 50 kodeksu postępowania karnego ma zastosowanie kodek

karny wykonawczy, a w szczególności art. 9 § 1 tego kodeksu, co oznacza, że postępowanie wykonawcze wszczyła się bezzwłocznie. W apelacji nie została przedstawiona argumentacja, która byłaby przekonująca w zakresie tej problematyki, analogicznie zresztą jak wcześniej we wniosku o zasądzenie odsetek od zadośćuczynienia oraz odszkodowania w oparciu o wskazany przepis .			
Wniosek			
zmianę zaskarżonego wyroku poprzez: zasądzenie w pkt I wyroku odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, zasądzenie na rzecz wnioskodawczyni A. K. dalszej kwoty w wysokości 925.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku ze stosowaniem tymczasowego	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny		

aresztowania w okresie od 22 lutego 1984 roku do 25 lipca 1985 roku w sprawie V K 623/84 wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty,

nadto o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawczyni kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za II instancję, na podstawie załączonego przez niego spisu kosztów bądź w przypadku jego nieprzedłożenia według norm przepisanych wraz z należnym podatkiem VAT

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

Podzielając jedynie częściowe zarzuty zawarte w pkt 1 i 2 dotyczące zadośćuczynienia,

z przyczyn wskazanych w pkt 3.1, Sąd Apelacyjny podwyższył jego wymiar do kwoty 100.000, złotych.

Taka bowiem kwota będzie kwotą odpowiednią w rozumieniu art. 445 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 448 k.c. uwzględniającą całokształt prawidłowo ustalonych przez Sąd Okręgowy krzywd jakich doznała A. K. w tym przyczyny jej zatrzymania, okoliczności pozbawienia wolności (w tym te z pierwszego okresu jej izolacji w Areszcie Śledczym w Szczecinie), sposób postępowania wobec niej przez przesłuchujących, niematerialne skutki izolacji na jej dalsze życie, w tym zespół stresu pourazowego, który nie ustąpił.

W pozostałym zakresie, Sąd Apelacyjny, nie dzielając wniosków skarżącej co do tego, że kwota zadośćuczynienia winna być ustalona dodatkowo jeszcze o kwotę 900.000 złotych, zaskarżony wyrok utrzymał w mocy. Uznając, że dochodzenie zadośćuczynienia ponad kwotę 100.000 złotych było nieuprawnione i nie stanowiło

by rekompensaty za doznane krzywdy, lecz było by bezpodstawnym wzbogaceniem i wówczas nie mogłoby być uznane za odpowiednie w rozumieniu art. 445 § 1 i 2 k.c. i art. 448 k.c.. Również wniosek o zmianę rozstrzygnięcia w przedmiocie odsetek tak kwot dotyczących odszkodowania, jak i zadośćuczynienia nie zasługiwał na uwzględnienie z przyczyn wskazanych w pkt 3.1.				
3.2.	apelacja prokuratora ; zarzuty 1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, a polegający na przyjęciu, że kwota 75.000 zł stanowi odpowiednie zadośćuczynienie za krzywdę doznaną przez A. K. w następstwie jej niesłusznego tymczasowego aresztowania, podczas gdy w realiach niniejszej sprawy nie zachodzą żadne szczególne	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny		

okoliczności
uzasadniające
zasądzenie
zadośćuczynienia w
kwocie wyższej niż
46.500 zł;

2. obrazę art. 7 k.p.k.
poprzez dokonanie
dowolnej, a nie
swobodnej oceny
zgromadzonego
materiału
dowodowego, a
wyrażającej się w:

- zaniechaniu
rozważenia
okoliczności, że
wnioskodawczyni
przed zatrzymaniem
ponosiła wydatki
na utrzymanie, a
w konsekwencji na
ustalenie szkody
jako sumy
utraconych
zarobków, w
oderwaniu od
zasady, że szkoda
wynikająca z
niesłusznego
tymczasowego
aresztowania jest
różnicą, pomiędzy
stanem
majątkowym, który
by istniał, gdyby
nie doszło do
pozbawienia
wolności, a stanem
rzeczywistym w
chwili jej odzyskania
przez
wnioskodawcę,

a w rezultacie
dokonanie błędnych
ustaleń faktycznych
co do wysokości

	szkody poniesionej przez wnioskodawcę , co miało wpływ na treść zaskarżonego wyroku w części dot. odszkodowania.			
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny				
Wywiedziona przez prokuratora apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie w żadnym zakresie. Treść podniesionych zarzutów wskazuje, że autor apelacji nie kwestionuje okoliczności i ustaleń w zakresie doznania, przez wnioskodawczynię krzywdy, jednakże w jego ocenie ustalenie wysokości zadośćuczynienia ponad kwotę 46.500 złotych świadczy o tym, że jest ono nieodpowiednie. Z takim stanowiskiem prokuratora nie sposób się zgodzić. Autor apelacji, formułując pierwszy z zarzutów i przytaczając argumentację na jego poparcie zdaje się przywiązywać nadmierną wagę do kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia i jej				

prostego
przeliczenia przez
okres trwania
izolacji. Tymczasem
takie arytmetyczne
obliczenie wysokości
należnego
wnioskodawczyni
zadośćuczynienia,
nie spełniało by
podstawowych reguł
obowiązujących przy
ustalaniu kwoty
odpowiedniej w
rozumieniu art. 445
§ 1 i 2 k.c..

Sąd Okręgowy
musiał uwzględnić
nie tylko czasokres
trwania
tymczasowego
aresztowania, ale i
warunki w jakich
wówczas przebywała
wnioskodawczyni,
dalece odbiegające
od przeciętnych,
zwłaszcza w
początkowym
okresie izolacji,
związane z
panującym w celi
zimnem, brakiem
podstawowych
warunków
sanitarnych,
sposobem jej
przesłuchiwania w
czasie którego
odnoszono się do
sytuacji jej bliskich
wzbudzając jej
niepokój o ich
los. Już powyższe
wskazuje, że wbrew
twierdzeniom
prokuratora nie
sposób tych
warunków uznać

za takie w
których nie doznała
nadmiernych
cierpień, skoro to
właśnie one
doprowadziły do
zespołu stresu
pourazowego, który
w świetle opinii
sądowo-
psychiatrycznej do
dziś nie ustąpił.
Co więcej wskazać
należy, że Sąd
Okręgowy, trafnie
uznał, że sytuacja
A. K. jest sytuacją
odbiegającą od
standardów, nie
mniej i tak w stopniu
niedostatecznym, co
spowodowało
częściowe
uwzględnienie
apelacji
pełnomocnika
wnioskodawczyni.

A. K. wcześniej nigdy
nie przebywała w
warunkach izolacji.
Została pozbawiona
wsparcia rodziny i
żyła w obawie o
los swoich bliskich.
Już z tego względu
nie sposób uznać
by w sprawie nie
zachodziły
szczególne
okoliczności dla
wyższego określenia
kwoty
zadośćuczynienia.

Po przewiezieniu do
aresztu w Kamieniu
Pomorskim, gdzie
uległy poprawie
warunki sanitarne,
musiała przebywać

w celi z osobami osadzonymi za popełnienie przestępstw kryminalnych, co również było dla wnioskodawczyni było dotkliwie.

Dlatego nie sposób uznać za prokuratorem, że dochodzone przez wnioskodawczynię zadośćuczynienie winno zostać ukształtowane na poziomie wskazanym w apelacji prokuratora.

Doznana przez A. K. krzywda wymagała takiego zadośćuczynienia, które poza odniesieniem jej do wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wymaga uwzględnienia, że krzywda nie była przeciętnie dolegliwa. Kwota określona przez Sąd I instancji, w przywołanych przez Sąd Okręgowy warunkach, nie tylko nie była kwotą wygórowaną, a wręcz przeciwnie była kwotą niedoszacowaną w sposób właściwy, zwłaszcza w kontekście faktu,

że wywołany owym
pozbawieniem
wolności stres
doprowadził do
występowania u
niej trwałego stresu
pourazowego.
Zadośćuczynienie
powinno być
proporcjonalne do
stopnia dolegliwości
dla wnioskodawcy.
Jego wysokość
powinna stanowić
rzeczywistą
ekonomiczną
wartość, a nie
tylko symboliczną
kompensację
wyrządzonej
krzywdy, jakiej
oczekuje prokurator.
Jako forma
rekompensaty za
krzywdy moralne
powinno być
mierzone ich
dolegliwością, z
uwzględnieniem
aktualnych
warunków i
przeciętnej stopy
życiowej
społeczeństwa. Nie
mniej przesłanka
„przeciętnej stopy
życiowej
społeczeństwa” ma
charakter
uzupełniający, tak
by ograniczać
zadośćuczynienia i
by ich przyznanie
nie stanowiło
bezpodstawnego
wzbogacania się ,
przy uwzględnieniu
jednak, że
zadośćuczynienie
musi przedstawiać

odczuwalną wartość ekonomiczną.

Prokurator

odwołując się, że w toku postępowania nie ustalono by podczas pobytu w izolacji pogorszył się A. K. wzrok, czy też by związane z nim były tak choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa jak i nadciśnienie, zupełnie nie dostrzega, że okoliczności te nie były uwzględnione przy miarkowaniu przez Sąd kwoty zadośćuczynienia. Z tych też względów okoliczności te jako nie mające wpływu na wymiar zadośćuczynienia, nie mogły obecnie doprowadzić do jego obniżenia.

Odnosząc się do zarzutów odnoszących się do wysokości przyznanego wnioskodawcy odszkodowania, należy stwierdzić, że i ten zarzut nie jest słuszny. Co prawda Sąd Okręgowy w istocie nie rozważał kwestii tego jakie A. K. ponosiła wydatki na swoje utrzymanie przed zatrzymaniem, nie mniej nie sposób

uznać, że należało jakkolwiek kwotę odliczać od sumy utraconych przez nią zarobków.

Jak wynika z treści jej zeznań po wyjściu z aresztu przez pierwsze dwa miesiące utrzymywała się z renty męża. To zaś oznacza, że były to środki wystarczające na ponoszenie normalnych kosztów utrzymania. Tak więc niezależnie od tego na co wnioskodawczyni przeznaczyła by swoją pensję, nie sposób uznać, że niezbędne koszty utrzymania wpłynęły by na umniejszenie jej stanu majątkowego. Ustalenie wymiaru odszkodowania należnego z tytułu utraconych zarobków, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności występujących w przedmiotowym postępowaniu, było uprawnione stosownie do treści art. 231 k.p.c. i uznanie, że jej dochody nie musiały być przeznaczone na koszty bieżącego utrzymania.

Wedle relacji wnioskodawczyni ze swojej pensji około 50 procent przeznaczała na własne potrzeby, nie obejmujące kosztów utrzymania domu, wpłacała na mieszkanie córki około 20 procent swoich dochodów, ustalenie na co wydawała kwotę ok. 30 procent pensji i odliczanie takiej kwoty od wysokości dochodzonego odszkodowania z tytułu jej wynagrodzenia byłoby w istocie zabiegiem nie tylko utrudnionym, wobec upływu 36 lat od zdarzeń będących przedmiotem rozstrzygania, ale też i nie etyczne, w kontekście faktu, że A. K. nie mogła przebywając w izolacji wydać tych pieniędzy na własne cele i przyjemności życia, bo z racji pozbawienia jej wolności tych dochodów nie osiągnęła.

Rozmijającym się z celem w jakim został ustanowiony art. 362 k.c. byłoby hipotetyczne określenie wydatków jakie A. K. poniosła by w owym czasie na siebie i

rodzinę, w sytuacji gdy jak wskazała, bieżące utrzymanie rodziny zapewniały dochody jej męża.

Z tego też względu Sąd odwoławczy nie podzielił stanowiska zawartego w apelacji, że brak odniesienia się przez Sąd do owych wydatków miał wpływ na prawidłowość dokonanych ustaleń faktycznych.

Nie podziela Sąd odwoławczy stanowiska prokuratora, co do nieprawidłowości w zakresie ustalenia należnej wnioskodawczyni kwot z tytułu utraconych zarobków, Sąd już wskazując wskazał każdorazowo jaki procent zarobków wnioskodawczyni utraciła w poszczególnych miesiącach i tak pewnych wielkości nie uwzględnił. Skarżący nie dostrzega, że wnioskodawczyni nie tylko utraciła część dochodów za luty (potrącenie w marcu), ale też była pozbawiona od marca do września dodatków, a wysokość

ekwiwalentu za urlop wskazuje, że w istocie jej dochody miesięczne były wyższe niż to ustalił Sąd I instancji jako, że obejmowały też premie regulaminowe, wypłaty z fund. Mistrza, czy premie z zysku (wypracowane wszak we wcześniejszych okresach), a więc w konsekwencji przekładające się na dochody w okresach następnym. To właśnie wynika z zaświadczenia na które powołuje się prokurator, jak i z zaświadczenia zawartego na karcie 264. Na skutek pozbawienia wolności wnioskodawczyni utraciła więc zarobki przewyższające kwotę ustaloną.

Nie podziela też Sąd odwoławczy stanowiska prokuratora, co do nieprawidłowości w zakresie ustalenia należnej wnioskodawczyni kwot wydatków jakie poniosła na ustanowionego w sprawie obrońcę. Zważyć należy, że kwota stanowiąca dwukrotność kwoty 840 złotych,

określonej w przywołanym przez Sąd Okręgowy rozporządzeniu nie jest kwotą nadmierną. Już wynikający z dostępnych dokumentów z akt sprawy V K 623/84 stopień zaangażowania obrońcy w prowadzone przeciwko wnioskodawczyni postępowanie w tym fakt, że składał w tym postępowaniu wnioski o uchylenie tymczasowego aresztowania, udawał się do miejsc osadzenia wnioskodawczyni, co w kontekście „politycznego” charakteru sprawy nakazywało uznanie, że zasądzona kwota jest prawidłowo ukształtowana bo uwzględnia ponad przeciętny nakład pracy obrońcy, a jak wskazała wnioskodawczyni w związku z tym przekazano na cele związane z obroną co najmniej połowę miesięcznych dochodów, co biorąc pod uwagę miesięczny dochód wedle dzisiejszej średniej, do której taką wagę przywiązuje skarżący, stanowiący

wynagrodzenie wnioskodawcy w kwocie 4931,59 złotych nie przekracza połowy owej kwoty.		
Wniosek		
zmianę zaskarżonego wyroku poprzez obniżenie zasądzzonego zadośćuczynienia do kwoty 46.500 zł , oraz obniżenie zasądzzonego odszkodowania do kwoty łącznej 10.810 zł , oddalenie wniosku o zadośćuczynienie i odszkodowanie w pozostałym zakresie, ewentualnie o: zmianę zaskarżonego wyroku poprzez obniżenie zasądzzonego zadośćuczynienia do kwoty 46.500 zł a w zakresie odszkodowania o jego uchylenie i przekazanie sprawy w tym zakresie sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. o jego uchylenie	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwiąże o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo		

zasadny albo niezasadny.		
Wnioski zawarte w apelacji prokuratora okazały się całkowicie bezpodstawne z przyczyn wskazanych w pkt 3.2		
4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU		
4.1.		
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności		
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO		
1.7. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji		
5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy	
w pozostałym zakresie nie zmienionym w sposób wskazany w pkt. 5.2.1 zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy, odnosi się to tak do kwoty		

odszkodowania w całości w tym zasądzonych odsetek, jak i zadośćuczynienia w części w jakiej nie uwzględniono apelacji pełnomocnika wnioskodawcy i prokuratora (z uwzględnieniem zmian poniżej wskazanych), jak i co do odsetek należnych od owej kwoty.	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
1.8. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
5.2.1.	Przedmiot i zakres zmiany
zaskarżony wyrok uległ zmianie w ten sposób, że orzeczoną tytułem zadośćuczynienia kwotę podwyższono do 100.000 (stu tysięcy) złotych;	
Zwięźle o powodach zmiany	
1.9. Uchylenie wyroku sądu	

pierwszej instancji			
1.1.7. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylecia			
5.3.1.1.1.		# art. 439 k.p.k.	
Zwięzle o powodach uchylecia			
5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwięzle o powodach uchylecia			
5.3.1.3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwięzle o powodach uchylecia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia			
5.3.1.4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.	
Zwięzle o powodach uchylecia			
1.1.8. Zapatrywania			

prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
1.10. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. Koszty Procesu		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
pkt III i IV	- zasądził na rzecz A. K. od Skarbu Państwa kwotę 240 (dwustu czterdziestu) złotych tytułem udziału pełnomocnika w postępowaniu odwoławczym, - wydatkami postępowania odwoławczego obciążono Skarb Państwa stosownie do treści art. 13 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa	

	Polskiego (tekst jednolity DZ. U.2018.2099). Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do zasądzenia na rzecz wnioskodawczyni z tytułu udziału jej pełnomocnika w sprawie podatku vat, jako, że nie wykazano, by wnioskodawczyni z tytułu ustanowienia pełnomocnika poniosła wydatki przekraczające kwotę ustaloną w § 11ust 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych.	
7. PODPIS		
SSO del. Dorota Mazurek SSA Stanisław Kucharczyk SSA Grzegorz Chojnowski		

1.11. Granice zaskarżenia		
Kolejny numer załącznika	1	
Podmiot apelację wnoszący	pełnomocnika wnioskodawczyni	

Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja		
0.1.1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia		
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości	
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
0.1.1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	

#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
0.1.1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana

1.12. Granice zaskarżenia	
Kolejny numer załącznika	2
Podmiot wnoszący apelację	prokuratora
Rozstrzygnięcie, rozstrzygnięcia	brak albo

ustalenie, którego dotyczy apelacja			
0.1.1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.1.1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli		

	mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
0.1.1.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	zmiana